

1. etapa, sobota 4. júla 2015

13,8 km – individuálna časovka, Utrecht / Utrecht

UTRECHT

História štvrtého najväčšieho sídla v Holandsku sa datuje až do polovice 1. storočia, keď toto územie začali dobývať Rimania. Postavili drevenú osadu *Traiectum*, ktorá sa rýchlo rozrastala a neskôr dostala názov *Ultra Traiectum*. Približne na začiatku 2. storočia sa zaužíval skrátenejší názov *Utrecht*.

Oficiálny štatút mesta získal Utrecht v roku 1122. V stredoveku bolo mesto administratívnym, kultúrnym a náboženským centrom Holandska. Zbohatlo a rozvinulo sa najmä vďaka obchodným stykom s Anglickom a Škandináviou. V roku 1636 otvorili Univerzitu Utrecht, ktorá patrí medzi tri najväčšie v krajine, v roku 2013 obsadila v rankingu kvality prvú priečku. Zamestnáva 5 300 pracovníkov, zastrešuje 29 000 študentov a jej ročný rozpočet dosahuje 765 miliónov eur.

Už od 19. storočia je mesto významným dopravným a logistickým centrom s medzinárodným významom. Jednak tvorí dôležitú železničnú a diaľničnú križovátku, no taktiež tu sídli holandská železničná spoločnosť a niekoľko veľkých prepravných firiem.

V súčasnosti je Utrecht moderné mesto, s tradičným holandským koloritom. Hlavné mesto rovnomennej provincie Utrecht charakterizuje pekné historické centrum, dlhé kanály Rýnu, rozsiahla univerzita, množstvo parkov. Takmer každý z viac ako 300 tisíc obyvateľov využíva bicykel na dopravu či šport, na každej ulici preto nájdeme množstvo parkovacích miest pre bicykle. Mesto sa dokonca rozhodlo vybudovať rekordne veľké parkovisko pre bicykle, ktoré po dokončení v roku 2016 pojme až 12 tisíc týchto dopravných prostriedkov.

Obyvateľstvo mesta netvorí len Holanďania. Výraznou skupinou sú prisťahovalci najmä zo Severnej Afriky, ktorý podľa odhadov tvoria až 11 % populácie Utrechtu. K tureckému pôvodu sa hlási viac ako 5 % obyvateľov.

Hlavným **športom** je v Utrechte futbal. Tím **FC Utrecht** založený v roku 1970 hrá nepretržite 45 rokov najvyššiu holandskú súťaž, pričom však ani raz neískal ligový titul. V troch sezónach Utrecht triumfoval v holandskom pohári. Začínali tu mnohé známe tváre: Marco van Basten, Dick Advocaat, Dirck Kuyt, Wesley Sneijder.

Ostatné menšie športy zastrešuje **mestský klub SV Kampong**, združujúci mládežnícke i profesionálne gymnastické, volejbalové, hádzanárske, kriketové, tenisové oddiely ako aj pozemný hokej, squash a niektoré bojové umenia.

Trasa Tour de France 2015 (© Cycling-Info.sk)

K významným športovým osobnostiam mesta patrí **džudista Anton Geesink**, priekopník tohto športu v Európe, olympijský víťaz z roku 1964, 2-násobný majster sveta.

V roku 2013 mesto hostilo **Európsky olympijský festival mládeže** (EYOF), na ktorom sa stretlo vyše 2000 mladých športovcov, vrátane mnohých Slovákov. Do cyklistických súťaží sa zapojili mladíci Adrián Foltan, Juraj Michalička (nový juniorský majster SR), Kristián Zimány a Petra Panáčková,

Zaujímavosti:

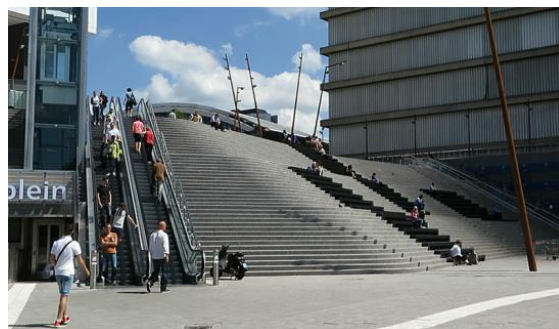
Veľké parkovisko pre bicykle - Myšlienka vytvoriť unikátny uzavretý parkovací systém pre bicykle vznikla na začiatku rekonštrukcie hlavnej železničnej stanice v Utrechte. Dlhodobý problém s množstvom bicyklov a málom miesta architekti vyriešili postavením monumentálneho schodiska vedúceho od železničnej stanice až po budovu miestnej samosprávy. Práve pod ním sa má nachádzať nové parkovanie pre tisíce bicyklov. Nepriehľadnutelné schody ponúkajú výhľad na námestie *Jaarbeursplein*, a slúžia aj ako hľadisko počas rôznych festivalov a kultúrnych vystúpení.

Za **miestnu delikatesu** sa považujú malé čokoládové bombóny v papierových košíčkoch (*domtorentje*), ktoré sú typické vyobrazenou mestskou dominantou – 112 metrovou vežou (*Domtoren*). Predávajú sa takmer v každej cukrárni, no ako odmenu si ich vychutná každý, kto zdolá všetkých 456 schodov tejto veže.

Nájdeme tu **desať unikátnych múzeí**, z ktorých väčšina sa nachádza blízko seba v centre mesta (štvrť múzeí). Oblíbené sú expozície železničného múzea, výstavy mestského múzea, ktoré disponuje umeleckými dielami najvýznamnejších svetových maliarov a grafikov, či dvojica detských múzeí plných rozprávkových postáv.

V Utrechte sa každoročne koná niekoľko festivalov. Najväčším je **mestský festival Jaarbeurs**, ktorý trvá nepretržite takmer celý rok a ponúka ukážky tradičných holandských zvykov, remesiel a podobne. Známy knižný festival *Boekenfestijn* patrí medzi najväčšie výstavy a burzy kníh svojho druhu v Holandsku. Utrecht usporadúva takisto významný holandský autosalón.

Oficiálnymi **partnerskými mestami** Utrechtu sú Brno (Česká republika), Kinshasa, (Demokratická republika Kongo) a León (Nikaragua).

Trasa Tour de France 2015 (© Cycling-Info.sk)

PAMIATKY UTRECHTU

Centrum mesta ponúka jedinečnú urbanistickú štruktúru. Päťicu významných kostolov, dopĺňajú barokové a gotické meštiacke domy v starom centre mesta. Najvýznamnejšou pamiatkou je **Katedrála sv. Martina**, ktorá nebola nikdy dokončená. Práce na jej stavbe začali v roku 1254, viackrát však boli zastavené a po zničení hlavnej lode silnou búrkou v roku 1674 sa už architekti nikdy nevrátili k pôvodným plánom. Dnešná katedrála nazývaná *Donkerk* je len pôvodnou bočnou loďou. Dostavaná však bola 112 metrová hlavná veža (*Domtoren*) stojaca mimo dómu a naznačujúca impozantnosť pôvodnej katedrály z 13. storočia. Svetový unikát so známou zvonkohrou je zároveň najvyššou kostolnou vežou v Holandsku, vedie na ňu 465 schodov.

Najstarším kostolom v meste je **Chrám sv. Petra** (*Pieterskerk*) z 11. storočia. Románska bazilika mala pôvodne dve vysoké veže, ktoré tiež zničila veterná smršť v roku 1674. Dnes sa tu nachádza expozícia artefaktov z rímskej doby.

Stará renesančná **budova univerzity** (*Academiegebouw*) sa takisto nachádza v centre, neďaleko katedrály. Jej zakladateľ, knieža Ján Nasavský, je zvečnený na soche pred vstupom do objektu, ktorý aktuálne slúži už len na reprezentačné a výstavné účely.

Mestom prechádzajú dve vetvy **vodných kanálov**. *Oudegracht* - starý kanál vo východnej časti sa začal budovať už okolo roku 1000 a patrí k historickému centru mesta. Novší systém umelých kanálov napojených na Rýn sa rozprestiera najmä na západnej strane, niektoré časti sa budujú či renovujú aj v súčasnosti.

TRASA PROLÓGU

- Štart úvodnej etapy je naplánovaný na 14 00 v západnej časti mesta v blízkosti rekreačných zón, kempingov, parkov, ihrísk, cyklotrás a nového kanála (**Merwede**) s množstvom hausbótov.
- Po niekoľkých desiatkach metrov cyklisti naberú východný kurz, prekročia spomínaný kanál, ktorý je súčasťou rieky Rýn. Po širokých bulvároch *Balijelaan* a *Vondellaan* lemovaných stovkami zaparkovaných bicyklov prejdú okolo moderného komplexu výškových budov **Galghenwert**.

Trasa Tour de France 2015 (© Cycling-Info.sk)

Najvyššia moderná budova v meste má 105 m, využíva sa najmä na prenájom kancelárskych priestorov. Na jej streche sú umiestnené významné telekomunikačné vysielacie.

- Neďaleko mrakodrapu nájdeme administratívnu budovu miestnej univerzity ako aj novostavbu fakulty dizajnu a médií (**Art & Design College - Grafisch Lyceum Utrecht**), ktorá patrí medzi špičku vo výchove grafikov, polygrafov, tvorcov reklám a podobne.
- Súbežne s Rýnom ďalej trasa časovky smeruje k modernému futbalovému štadiónu miestneho FC Utrecht, ešte pred ním však môžu cyklisti po ich pravej ruke sledovať rozsiahly park a cintorín *Soestbergen*, o ktorý sa stará niekoľko záhradných architektov a patrí medzi holandské národné kultúrne pamiatky.
- Takmer 25-tisícový **Stadion Galgenwaard** postavený v roku 1970 a zrekonštruovaný v roku 2001 sa nachádza na 4. kilometri prvej etapy.
- Od štadióna sa prejde ešte 1,5 kilometra na východ, k areálu prírodovedeckej fakulty miestnej univerzity. Následne sa trasa otáča späť na západ.
- Na 7. km cyklisti prejdú aj popri najväčšej zelenej ploche v meste – parku **Boleyandael**.
- Po kilometrovom prejazde jednou z najhlavnejších ulíc *Biltstraat*, sa dostávame k budove, ktorá je umeleckou fakultou univerzity Utrecht. (**Parnassos Cultuurcentrum**). Vyučuje sa tu hudba, tanec, divadlo, fotografia a iné.
- Na 11. kilometri sa cyklisti opäť dostávajú do západnej časti mesta a zhruba 2 kilometre prejdú v protismere rovnakej trasy ako na začiatku časovky.
- Cieľ organizátori situovali ku hlavnej budove holandskej banky **Rabobank**, ktorá dlhé roky podporovala cyklistiku. V blízkosti cieľa sa nachádza aj hlavná železničná stanica, jedna z najväčších v Holandsku, a tiež takmer dokončené najväčšie parkovisko pre bicykle na svete.

